

VETO

ALGEMENE
STUDENTEN
RAAD

Weekblad. Jaargang 10, '83-'84.
Nr. 5, dd. 27 oktober 1983.
V.u. Luc Baltussen, Van Evenstraat 2d,
3000 Leuven. Tel. 016/22 44 38.

Abonnementsprijs: 50 fr. (studenten),
150 fr. (niet-studenten), 350 fr. (steun).
Te storten op rek. nr. KB 431-0079541-68
t.n.v. ASR-VETO, Van Evenstraat 2d,
Leuven, met vermelding van 'VETO-
abonnement' en evt. nr. studentenkaart.

Redakties steeds op donderdag
om 20 uur (open voor ieder) op 't Stuc,
E. Van Evenstraat 2d, 1ste verdieping.
Artikels binnen op donderdag voor ver-
schijning, advertenties op vrijdag voor
verschijning.

VETO is een publikatie van de Algemene
Studentenraad Leuven.

EN VERDER

Het citaat ("...die Arbeit geht weiter..."),
dat vorige week op deze plaats stond, is
natuurlijk niet van Ilka Doubek, maar wel
van Suzanne Linke. En dit komt uit
't Pallieterke. Hopelijk kan dit ons een
week lang zoet houden:

"Piet, ... zoals gezegd, het drankje dat u
dit delirium van democratie bezorgt, is u
opgegoten ... en wellicht ook door het
studentenweekblad VETO dat, binnen uw
eigen universiteit, een uniek voorbeeld is
van het totalitarisme der Leninisten in het
Westen. Bij een studentenraad-
pleging waren de ASR- en VETO-koek-
koeken al lang met hun ruige botten in de
riool gespeeld".

Piet De Somer: fellow-traveller?

Polen geperverteerd De Pewex-shops

Het is niet ongewoon als
iemand zich de ogen uit
het hoofd staart naar de
schamele dollar die je toevallig
ter betaling in de hand houdt. In
een oostblokland wel te ver-
staan...

Wij waren in Polen op uit-
nodiging van de studentenver-
eniging SSP ONZ, Poolse studen-
tenvereniging voor de Verenigde
Naties. Het viel ons dadelijk op
dat deze mensen hemel en aarde
zouden bewegen om het hun
gasten naar de zin te maken.
Gewoonlijk wordt dat toege-
schreven aan de buitengewoon
gastvrije en vriendelijke aard van
de Pool. Hoewel... even merkw-
waardig was dat deze studenten
'voor de Verenigde Naties' over
hun interesseveld niet meer,
zels minder wisten te vertellen
dan Jan Modaal In België. De
aanvankelijke ergernis daarover
ebde na een tiendaags verblijf,
toen we de Polen wat beter
kenden, snel weg.

De buitenlandse politiek van de USSR
en dus ook van haar satellietstaten,
heeft steeds gepoogd alle mogelijke
vormen van tijdelijke en definitieve
emigratie te beknotten. Volgens de
socialistische Poolse grondwet van 22
juli 1945 bestaen er dan ook niet veel
mogelijkheden om het land uit te
komen, en de grondwetsherziening
van 1952 bracht daar maar weinig
verandering in. Hoewel de herhaalde
massale emigraties uit het verleden
ervoor gezorgd hebben dat de Polen
veel familieleden in het buitenland
tellen. En het leidt niet tot buiten-
sporige vrugde in Warschau en
Moskou dat de familiebanden zeer
hecht blijven. Hoewel anderzijds ze
toch nog iets beter zouden kunnen,
want de buitenlandse familieleden
kunnen nooit genoeg geld opzenden,
als het daar op aankomt.

Om toch naar het buitenland te
kunnen reizen hebben de Polen zich in
alle mogelijke vormen georganiseerd,

en menigvuldige kontakten gelegd in
het westen, voorzover de wet dat
toeliet. Een drang naar horizon-
verbreding (naar het westen toe wel te
verstaan) heeft deze mensen ertoe
gebracht soms aan waanzin grenzende
uitwisselingsprogramma's uit te den-
ken en uit te voeren. Dat komt hun
handig uit. Temeer omdat voor hen de
enige betaalmiddelen in het buitenland
de 'hard currencies' zijn, maar die zijn
moeilijk te verkrijgen. Bij de nationale
bank zeker niet (behalve een maxi-
mum van 10 — tien — dollar),
misschien wel op de zwarte markt of
bij familieleden in het buitenland.

Maar als de Polen buitenlandse
gasten ontvangen kunnen zij dat
natuurlijk met hun eigen munt, de
Zloty, en worden zij nog grotendeels
door de overheid gesubsidieerd. Als zij
dan op hun beurt naar het westen
reizen hoeven zij zich als gast ook
minder zorgen te maken over de dure
dollars: de gastheren betalen. Vrien-
delijke Polen... Toch blijft de hoge
dollarprijs de voornaamste rem op
buitenlandse reizen. Het hoeft nu ook
geen verwondering te wekken dat de
SSP ONZ ons de indruk gaf 'a good
travel agency' te zijn. Zij houden zich
echter ook met andere zaken bezig en
bovendien heeft zowat elke Poolse
studentenvereniging wel enkele van
die uitwisselingen op het programma
staan.

Rood-wit

Komt daar nog de krijgswet bij. Bij de
alkondiging ervan zagen de meeste
jongerenorganisaties hun logistieke
steun achter slot en grendel ver-
dwijnen. Rektoren en hun naaste
medewerkers werden afgezet of naar
een andere universiteit verwezen, as-
sistenten werden gewoon gearresteerd.
Twee jaar lang hebben de meeste
verenigingen lamgelegd, andere heb-
ben zichzelf ontbonden, zoals bv. de
Poolse socialistische studentenbewe-
ging (SZSP) die zes maanden later de
Poolse studentenvereniging oprichtte
(ZSP) en voortaan alle politiek uit
haar aktieveld banded.

Voor de SSP ONZ werd, na twee en
een half jaar krijgswet, een hernieuwd
kontakt met het westen een hele
gebeurtenis, temeer omdat, kort na de
alkondiging van de krijgswet en ver-

Vanaf deze week plaatst Veto de Polen onder de schijnwerpers. In dit nummer een bijdrage over de Pewex-shops en volgende week een interview met Poolse studenten die te Leuven verbleven. Later komt nog een verslag van het bezoek van een ASR-delegatie aan Polen.

leden jaar de twee vorige voorzitters
van de SSP ONZ politiek asiel hebben
gevraagd in Nederland. Sindsdien
staat de vereniging onder scherp
toezicht.

Die krijgswet werd op de nationale
feestdag opgeheven. 22 juli. Leuke
feestdag was het wel: op elke gevel
werden door de gemeentelijke diensten
minstens vier rood-witte vlaggetjes
aangebracht. In alle winkels het resul-
taat van een waanzinnige poster-
campagne: een socialistische (zonder
kroon, dus) Poolse adelaar op een
diepblauwe zomerhemel, of anders een
Poolse vlag, nonchalant wapperend,
haast gestileerd, op dezelfde achter-
grond, met een sterke gelijkenis met de
vlag van Solidarnosc. Prachtig alle-
maal, maar geen mens, geen kat zelfs
was er op straat te bespeuren. De
feestdag van Polen is 3 mei (de dag van
de Poolse dynastie) en op een officiële
feestdag weegt het besef dat de ruil

krijgswet - nieuwe grondwet weinig zal
veranderen zwaar door. In Polen komt
men nog steeds niet tegemoet aan de
meest fundamentele behoeften van de
mens als inwoner van een staat.

Verzet

Tijdens de dagen, volgend op die
nationale feestdag, hoorden wij merk-
waardig genoeg niets over een aantal
dingen, bv. over Walesa. Als wester-
ling waren wij uiteraard nieuwsgierig
naar de ware toedracht van de mythe,
maar de Polen zwijgen erover in alle
talen. Want Walesa is zoiets als een
verfrader. Walesa heeft aan politiek
gedaan, hij heeft de verworvenheden
van Gdansk in concessie gegeven, zelfs
afgestaan. En misschien het ergste: hij
rijdt met een mini-bus, die in Polen
500.000 zlotys kost, en waarvoor de
normale wachttijd vijf jaar is. Als je
niet kan wachten kost hij het dubbele.
Terwijl het gemiddeld maandloon in

Polen officieel 11.000 zlotys is.

Nee, de sterke man in Polen is
Johannes-Paulus II, de Poolse paus.
Medailles, tapijtes, bordjes met af-
beeldingen van de paus gaan massaal
de deur van de Veritas-winkels, private
ondernemingen die bijzonder goed
draaien, uit. 'Veritas' handelt niet in
knopen, maar in alles wat met de kerk
te maken heeft. En dat levert geld op in
een land waar J.P. II de nieuwe koning
zonder kroon is. Hij is de enige figuur
rond wie nagenoeg volstrekte eenheid
bestaat.

Naast kerken en op een aantal
openbare plaatsen zie je soms een
monument voor de onbekende soldaat.
Bijvoorbeeld is die soldaat alleen
voor de Russen onbekend, want het is
een nationale Poolse hobby deze
monumenten intensief te versieren, en
er met een massa van enkele honder-
den mensen rond te staan bidden en
(vervolg **opp. 4**)

*In deze Veto géén verslag van de anti-atoom-
rakettenbetoging van zondag 23 oktober II. Als u
nou écht nog niet weet hoe het er is verlopen, of
hoeveel volk er was, lees dan de kranten van
maandag. Zoals daar zijn: Het Volk, De Stan-
daard, Het Nieuwsblad, Het Laatste Nieuws, De
Morgen, De Nieuwe Gazet, De Gazet van Ant-
werpen, Het Belang van Limburg, en zelf een aantal
buitenlandse kranten! Wij laten u als herinnering
nog een strookje foto, zij het niet zo breed
uitgemeten als in de 'nationale' pers. En nu maar
afwachten of de bommen er kommen...*
(foto Wim Verhelst)

LEZERSBRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen gereserveerd worden op het Veto-sekretariaat, 't Stuc, Van Evenstraat 2 D, 3000 Leuven, verdieping 1, deur 6. Schrijfsels, waarop men geen naam durft te zetten of die niks te maken hebben met de Veto-inhoud, worden verbanen naar de doofpot of de prullenmand. "Naam en adres bij de redactie bekend" is een moeilijk te vinden achterpoortje, onze zachtmoedige schaar is een soms te zoeken inleverpoortje. Dus, als iemand van jullie nu nog zin heeft...

Klapstuk

Michel Uytterhoeven (zie interview in VETO nr. 3) schijnt zich meer en meer te ontpoppen (of te ontluisternen) tot een weldoervende circusimpressario uit betere tijden. Egotripperij van artist-die-het-niet-is, ambitie van manager-die-het-niet-is? Madame, quelle prétention! Men kan zich de vraag stellen of het Klapstuk niet een gevaarlijke teeltoort van STUKSTERS die zichzelf nu knuggig overleven, type eeuwige student... Uw tekening op de kaft (STUC stort in) is knap en symbolisch.

Walter Bras

Militair onderzoek aan de KUL (4)

In uw artikel "De KUL voor Wetenschappers en militairen?" (Veto, 83-84, 2, p.6-8) wordt op een erg ongenueerde manier de vloer geveegd met de onderzoeksactiviteiten van de fakulteit Toegepaste Wetenschappen, meer in 't bijzonder deze van het departement Metaalkunde. Graag zouden wij, iets beter gedokumenteerd wellicht, de situatie wat willen verhelderen.

De vraag "Bezondigt de KUL zich aan samenwerking met het militair apparaat?" is niet met een eenvoudig ja of nee te beantwoorden, zoals uw verslaggever LVH dat meende te kunnen doen.

Het onderzoek van het departement Metaalkunde strekt zich uit over het domein van de materialen (metallische e.a.) en richt zich daarbij tot een veelheid van aspecten: van fundamentele kennis van eigenschappen van materialen tot studie van hoog technologische processing.

Dat wij aldus studieonderwerpen hebben i.v.m. "ontwerp & behandeling van nieuwe materialen, betrouwbaarheid en handelbaarheid van materialen en structuur..." (citaat LVH, Veto 83-84, nr. 2, p.6-8) lijkt ons dus vrij evident: het zijn hoofdaspekten van de metaalkundige eigenschappen.

Wanneer LVH meent dat deze studieonderwerpen aan bod komen omdat bv. ook AGARD materiaal-onderzoek uitvoert, lijkt ons dat een vrij simplistische redenering: wij doen dat soort onderzoek omdat dit de bestaansredenen is van een departement Metaalkunde!

(PS. mogen wij LVH er ook op wijzen dat het departement de laatste zes jaar onder leiding stond van E. Aernoudt, sinds kort op zijn beurt reeds opgevolgd door J. Roos!)

Wanneer men de bindingen tussen ons departement en de militaire industrie wil napluizen, moeten we meer in detail treden. Laten wij daarom voor eerst een analysekader voorstellen, analoog aan de definitie van lezer M. Debusschere (Veto 82-83, nr. 3, p.2). Het militair karakter van wetenschappelijk onderzoek kan zich op drie terreinen situeren: de financieringsbronnen, het doel van het onderzoek en de potentiële toepassingen.

— Wie betaalt het onderzoek?

1. De universiteit via werkingskredieten en kredieten van de onderzoeksraad.
2. De Staat (gemeenschapsgelden) via het Ministerie van Wetenschapsbeleid (o.a. de gekoncentreerde onderzoeksakties).
3. Het IWONL door het beurzenstelsel en via projecten in samenwerking met de Belgische industrie.
4. Het NFWO verstrekt onderzoeksbeurzen en financiert grotere projecten die echter fundamenteel gericht zijn.

5. Rechtstreekse financiering door derden van onderzoeksprojecten of ekspertisen.

Behalve wanneer bij rechtstreekse financiering de "derde" duidelijk een militaire organisatie of de militaire industrie is, is het moeilijk uit te maken wanneer deze financiering "militaire kenmerken" draagt. Werken wij mee aan militair onderzoek wanneer de opdrachtgever ons betaalt voor: een onderzoek met burgerlijke toepassingen terwijl hijzelf andere militaire projecten heeft?

Wat met onze industriële partners die gekontroleerd worden door holdings die op hun beurt belangen hebben in de militaire industrie?

Wat met het Proteus-project in samenwerking met Bekaert?

Het kan natuurlijk niet ontkennd worden dat Bekaert lid is van de FLAG (zie Flag-brochure ter gelegenheid van Flanders Technology), zoals het eveneens ontkennd kan worden dat een deel van het kapitaal van Bekaert gekontroleerd wordt door de Société Générale (die op zijn beurt duidelijk belangen heeft bij bv. FN).

Blijft de vraag of men door deze ketting (unief/project/Bekaert-kapitaal/SG-kapitaal/FN) nog mag spreken van een samenwerkingsverband unief-militair apparaat!

Dat Bekaert "zoals bekend" de productie van vliegtuigmotoren overlaait aan FN, (citaat LVH) wens ik buiten beschouwing te laten: het is volkomen onjuist een bedrijf van "kollelaboratie" met het militair apparaat te betichten wanneer dit bedrijf de productie van militair materiaal aan andere overlaait! (PS. vul in plaats van Bekaert "koekjesfabrikant PAREIN" in en ontdek zelf het ridikule van de redenering.)

Een tweede-mogelijke link kan ontstaan door het doel van het onderzoek zelf. laten we ook dat van nabij bekijken.

We kunnen het onderscheid maken tussen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en toegepast onderzoek.

Het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek behelst voorafhemelijk het "cognitieve" aspect: het leren begrijpen en voorzien van materiaaleigenschappen, het onderzoeken van fysische en chemische processen, zonder daarbij onmiddellijke toepassingen te beogen (hoewel op (zeer) lange termijn fundamenteel onderzoek tot gebruiks-klaare resultaten kan leiden). Het ontwerpen van deze kennis moet echter duidelijk worden onderscheiden van het ontwikkelen van gebruiks-klaare produkten op basis daarvan.

Hoewel in het departement metaalkunde het akcent nog steeds wordt gelegd op fundamenteel onderzoek, moet momenteel meer en meer aandacht besteed worden aan toepassingen op korte termijn die de financier van een bepaald project voor ogen heeft.

De uitwerking of commercialisering van een idee of produkt zijn dus de zaak van een producent, niet van de

universiteit. In dit geval kan een ervaren onderzoeker echter vrij gemakkelijk oordelen over de al dan niet verdelvendende aard van onderzoek én direkte toepassingen.

Met andere woorden fundamenteel onderzoek heeft tot doel de kennis van onze omgeving te vergroten en kan dus in se geen militair doel dienen. Voor wat betreft toegepast onderzoek onderzichts is het de taak en de plicht van een universitaire onderzoeksgroep doelgericht militair onderzoek af te wijzen.

Blijft dan natuurlijk de vraag nog: WAT met de potentiële toepassingen: in hoeverre zijn wij als onderzoeksinstellingen mee verantwoordelijk voor het gebruik en misbruik van onze vervaardigde kennis!

De resultaten van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (die in principe openbaar moeten zijn) behoren toe aan de gemeenschap en toepassingen ervan ontsnappen dus aan de controle van de individuele onderzoeker of de onderzoeksinstelling. Bij toegepast onderzoek echter vinden wij het noodzakelijk dat onderzoek en onderzoeksinstellingen zich vragen stellen naar de aard van de toepassing. Hier hebben wij dus een direkte mogelijkheid om ons te engageren... of ons te distancieren. Moeilijker wordt het wanneer kennis verworven in dergelijke projecten in een later stadium elders aangewend wordt.

Het is naïef te geloven dat een bedrijf eventueel militair gebruik van verworven kennis links zou laten liggen: ze zullen ofwel zichzelf inschakelen in militaire productie ofwel, wat echter meer waarschijnlijk is gezien de enorme zware investeringen die vereist zijn voor het opzetten van een militair productie-apparaat, zullen ze hun know-how verkopen!

Wij zijn niet blind voor dit mogelijk misbruik van ons werk. Dit betekent gezinsd dat wij moeten verzaken aan alle toegepast onderzoek, wél dat wij moeten op zoek gaan naar andere mogelijkheden om greep te krijgen op het gebruik ervan.

Indien met daarin zou lukken zouden vele kollega's, die met deze problematiek gekonfronteerd worden, met een geruster gemoed hun werk voortzetten.

Sloganesche zwart-wit benaderingen helpen ons hierbij geen stap verder. Wij zijn wel bereid tot een diepgaande en open discussie, waarin het eventuele militaire karakter van wetenschappelijk onderzoek in al zijn facetten wordt geanalyseerd.

Met vriendelijke groeten van enkele WP'ers van het Departement Metaalkunde KUL Koen Mols, Bert Verlinden, Ludo Froyen, Martine Wevers, Jan Van Humbeek, Ignaas Verpoet, Chris Van Riet

Naschrift

Waar gaat het Proteusproject in het Departement Metaalkunde over? Er worden Proteusleeringen ontwikkeld op koper-aluminium-zinkbasis met (vervolg naschrift op p.7)

De knuppel in de kikkerpoel — De steen in het hoenderhok

Er is een bepaald soort pers dat er van houdt om de dagdagelijkse bezigheden van publieke figuren op te blazen tot ceremonies. Engeland is bijvoorbeeld een land dat in mediaopzicht een traditie heeft op dit gebied. Zondagsbladen zijn bij ons zo goed als onbekend. Ze verschijnen namelijk tijdens de week.

Het zijn die tijdschriften die ons diets maken met welk soort tandpasta en in welke frekwentie Mark Eyskens zijn tanden poetst. Dank zij hen wordt het ons eindelijk duidelijk waarom Karel Van Mierl rode dassen haat. Publieke figuren, politici vooral, houden van ceremonieel. Hoe dichter ze bij de top zitten, hoe meer ze hun daden aanpassen aan het adagio 'Watch out, you're on film!'. Ronald Reagan houdt héél veel van ceremonieel. Wekelijks houdt hij, op zaterdagmiddag, een praatje op de radio. Regelmatig gooit hij kwistig erbetuigingen rond. Zo reikte hij begin deze maand de National Security Medal uit aan ene Clarence Johnson uit Californië. De verdienste van die man bestond

erin dat hij een reeks spionage-vliegtuigen had ontworpen. Zou Reagan geglunderd hebben bij het vernemen dat die toestellen als twee druppels water lijken op de Koreaanse lijkvliegtuigen?

Andere vraag: spreekt Andropov wel eens het volk toe op zaterdagmiddag? Of refereert hij het kussen van de Russische grond? Ik weet nauwelijks met zekerheid te zeggen of Yoeri getrouwd is. Het vooruitzicht dit ooit te weten te komen fascineert me nochtans danig. Can Story dit geval niet eens coveren?

* * *

Mensen vieren ook wel eens iets in groep. 'Tradities' noemt men zo iets. Begin oktober verklaarde Luc Reyhler dat een vredesdag daar een mooie illustratie van is. Het leger heeft een nationale feestdag, de vredesbeweging ook. Van de militairen is de datum mij onbekend, voor de pacifisten viel die dag dit jaar op zondag, op 23 oktober.

De reacties op het gebeuren liepen nogal uiteen. Het Laatste

ADVERTENTIE

DEZE
LEUVENSE CAFES
NOODGEN IEDEREEN
HARTELIJK UIT
OP HET

DUIDEN TIJD, Tiensevest 22, Leuven
T POSKE, Margarethaaplein 3, Leuven
BUFFET STATION, Station Leuven Kessel-Lo
DUID LEUVEN, Tiense vest 12, Leuven
DE NIEUWE MUNT, Muntsraat 5, Leuven
DE CLEYNE TAFEL, Naamse straat, Leuven
NATIONAL, Tiense vest 20, Leuven
JESKES BODM, Diestsestraat 147, Leuven
PIGEON O/R, Tiensesteenweg 2, Heverlee
TAVERNE WINDSOR, Mr. Ledersreep 5, Leuven
GROENVELD, Terwouste post, Heverlee
UNIVERSUM, Hooverplein 26, Leuven
STELLA PUB, Shopping Center Diestsestraat, Leuven
PARAFPOOT, Geldenakkevest 130, Leuven
DEN ALLEE, Oude Markt 4, Leuven
DE REKTOR, Oude Markt 4-5-6, Leuven
COMMERCE, H. Hooverplein 16, Leuven
DE WITTE TELPERION, Naamsestraat, Leuven
T TAFLEROND, Grote Markt 4, Leuven
SPORTS, Naamse steenweg 1, Heverlee
UNION, Geldenakke vest 110, Leuven
ST-JEAN, Martelarenplein 2, Leuven
ST-MAARTEN, Minckelersstraat 12, Leuven
MARENGO, Diestsestraat 56, Leuven
ZAAL DER HALLEN, Zeilsstraat 1, Leuven
T BOULVAREK, Schreursvest 1, Heverlee
COMMERCE, Brusselsestraat 69, Leuven
BLAUWE HOEK, Brusselse straat 135, Leuven
TAVERNE HORTUS, Bondgenotenlaan 124, Leuven
BIJLARD PALACE, Tiense straat 51, Leuven
DEN HOORN, Vastriest 132, Leuven
Gouden Ster, Tiense vest 16, Leuven
GINDERALE, Mechelsestraat 36, Leuven
COMMERCE, Herestraat 1, Leuven
DE LANTAARN, Vaart 10, Leuven
DEN HOEK, Mechelse straat 177, Leuven
BISTRO, Burgemeesterstraat 29, Leuven
DE LANGE TRAPPEN, M. De Laysreplein 1, Leuven
VESALIUS, St.-Hubertstraat 11, Leuven
BRUSSELSE POORT, Brusselse steenweg 2, Leuven
TAVERNE ROYAL, Martelarenplein 5, Leuven
VETTEN OS, Kapucijnenvoer, Leuven
WIMBLEDDON, Koning Albertlaan 8, Leuven
GARAGE, Geldenakkesteen 2, Heverlee
RAADSKELDERS, Grote Markt, Leuven
VAN DE WEYER, Martelarenplein 11, Leuven
LOVANIUM, Bondgenotenlaan 531, Leuven
DUC JEAN, Diestsestraat 271, Leuven
TAVERNE HOTEL INDUSTRIE, Martelarenplein 7, Leuven
SHANGAI, Diestsestraat 307, Leuven
DEN ANKER, Tiense straat 72, Leuven
TAVERNE NELE, Hogeschoolplein 5, Leuven
KEYZERSHOF, Grote Markt 2, Leuven
FLIPPER INN, Burgemeesterstraat 21, Leuven
FIERE MARGRIET, Margarethaaplein 11, Leuven
MEDINA, Terwouste straat 9, Leuven
NIEUWE TIJD, Tiense vest 18, Leuven
SPORT, Martelarenplein 13, Leuven
BIG BEN, Diestsestraat 58, Leuven
DRIE PISTOLEN, Ridderstraat 90, Leuven
T KRAKKEK, Krakkestraat 11, Leuven
DE PIMPEL, Rijsschoolstraat 45, Leuven
NIEUWE TIJD, Tiense vest 18, Leuven
GILDEHOFF, Fred. Lintstraat 42, Leuven
DEN BEL, Tiense straat 26, Leuven
PICASSO, Mr. Ledenzeplein 1, Leuven
GODEBLOEMHOF, Fonteinstraat 87, Leuven
TOURISME, Brusselse straat 242, Leuven
KILL SHOT SQUASH CENTER, Holle straat 20, Heverlee
T PAENHUYEN, Bondgenotenlaan 20, Leuven

ELKE MAANDAGAVOND
TUSSEN 7 EN 8 UW STELLA
TEGEN 10 FR!

Gezondheid

Medewerkers aan VETO nr. 5:

Redactie: Wilfried Allaerts, P.E. Casier, Dirk De Naegel, Luc Desager, Jean-Charles de Hemptine, Pieter T'Jonck, Els De Temmerman, Yvan Wulfraet, Johan en vele anderen.

Eindredactie: Peter De Jonge, Polleke Bijmens, Guido Janssens, Bart Ramakers, Wim Verhelst.

Lay-out: Pascal Lefèvre, Kristin Rosseel, Myriam Warsaw.

Doka-werk: Rudy Vandamme, Luc Desayer, Wim Verhelst.

Nieuws bloklettert in zijn maandag-editie: 'Mensenzee voor vrede — Vlaamse jeugd massaal aanwezig'. Dit roept onvermijdelijk herinneringen op aan mijn schoolgaande jeugd, toen wij tijdens de zeven donkere weken op boeteprocessie moesten in de buitenwijken van het dorp. Om zes uur 's morgens. Als de fotograaf van 'Kerk en Leven' had gereageerd op het gerinkel van zijn ochtendwekker hadden we geluk. Dan verscheen de week daarop ook een foto. Van ons. Eronder het onderschrift "Vlaamse Jeugd Viert Ste-Ellizabeth te A."

Op 24 oktober ook de 'Frankfurter Allgemeine' gelezen. 'K was benieuwd hoe ze daar over de betoging in Brussel zouden berichten. Er werd niet bericht! Het enige wat het blad over België wist te melden, was een berichtje op Seite 13: "Belgien verlängert Preis-kontrolle". Daarin werd verteld dat Mark Eyskens een verlenging van de prijzenstop heeft medegedeeld. Over zijn tandpasta heb ik in de F.A. niets bijgeleerd.

Dat 'De Standaard' zichzelf als een ernstige krant beschouwt wisten we reeds langer. De 400.000 deelnemers die door de organisatoren op 23/10 werden geteld, worden op de voorpagina afgedaan als "een impressie". De rijks-wacht voerde volgens DS een 'echte telling' uit en telde warespel wel 120.000 manifestanten! Ik vroeg me zondag reeds af waar de anders zo talrijk aanwezige rijkswachters heen waren die dag. Lagen die natuurlijk allemaal met de buik op het dak van het World Trade Center, druk doende een echte telling uit te voeren.

Verkeerd geraden, zo blijkt uit 'De Morgen'. De rijks-wacht was enkel bezig een traditie hoog te houden: "... de rijks-wacht hield het — traditioneel — op een stuk minder: 130.000". Honderddertigduizend, da's nog altijd tienduizend meer dan honderdtingtduizend.

Tradities worden miskend en verkeerd begrepen. Zowel door De Morgen als door Luc Reyhler.

De onder van getekende

De verroeste think-tank van Piet De Somer

“Naast de infrastructuur is de medische vorming bovendien afhankelijk van een voldoende aantal zieke mensen”

Reeds achttien maal stond *Professor Doctor Piet De Somer* het verenigd kruim van academisch en politiek publiek, en andere toehoorders — zoals wetenschappelijk personeel en studenten — te woord bij een opening van het academiejaar aan de Katholieke Universiteit van Leuven.

In 1966 en de twee daaropvolgende jaren deed hij dat als *prorektor*, vanaf '69 tot heden sprak hij als *rektor* zijn publiek toe. Maar naast deze vormelijke evolutie lijkt het wel — wanneer je die 18 speeches er op naleest — alsof De Somer altijd hetzelfde water doorzwoom.

Over pedellen die thuis blijven en de voorzichtigheid van onze unief. Maar vooral over *the facts, nothing but the facts*, de K van de KUL en *university management*, gemarineerd in een liberaal sopje.

We proberen voor u het *discours* van Piet De Somer — of althans een gedeelte ervan — te verhelderen.

Een zitting bij de opening van het academiejaar heeft iets on-aards, iets onwezenlijks ook. De Somer speelt telkens weer handig op dit gegeven in: bij de aanhef van zijn jaarlijkse speech schetst hij als *capitio benevolentiae* de actuele omstandigheden waarin de KUL zich op het gegeven moment bevindt.

Je wordt er wat slaperig van, van het lezen van zijn redevoeringen, de genoemde achttien samen goed voor zo'n driehonderd dichtgedrukte pagina's. In zijn prorektorperiode en gedurende de eerste jaren van zijn rectorchap wordt de actualiteit als "onrustig" beschreven, een onrust die oorspronkelijk vooral is gericht op "externe problemen", later toegespitst wordt op de universiteit zelf. In '71 komt de KUL "niet gehavend, maar versterkt te voorschijn uit een periode van politieke agitatie". Sindsdien is het echter een onwrikbaar feit voor de rektor dat Leuven "niet meer het frontpaganieuws haalt". Wat niet wil zeggen dat er niets meer zou gebeuren: binnen de unief is er altijd overschot van *aanleiding om uit te weiden over deze of gene situatie* — "Het leven aan een universiteit valt... nooit stil. Problemen zijn er altijd" (73, p. 1). Zwaartings maakt de spreker daar gebruik van om de Katholieke Leuvense Universiteit te plaatsen in een "eigentijds kader". Ook hier weinig verrassend onder de zon: als de kommunautaire *topie* goed in de markt ligt, wordt het Vlaamse karakter van de KUL beklemtoond (fr. de controversele uitspraken van De Somer i.v.m. het Egmontpakt in '77). Is de wet op de financiering van de universiteiten (27 juli 1971) goedgekeurd, dan vindt De Somer daarin een gelegenheid om dit onderwerp jarenlang uit te melken. Dat hij zijn laatste rede de raketten "behandelde", hoeft dus niet zo'n verwondering te wekken: het hemd wordt naar de wind gehangen.

Soms, zij het zelden, levert dit leuke kanten tekeningen bij de *Zeiteist* op. Zoals: "Wellicht zullen sommigen betrouwen dat voor deze gelegenheid de uiterlijke tekenen werden wegelaten die aan universitaire plichtigheden over de ganse wereld het eigen karakter geven van een gemeenschap 'ietwat ontheven aan de aardse werkelijkheid'. De academische stoet ging niet uit, de toga's bleven geborgen, de pedellen bleven thuis (...) Wij wilden hiermee naar buiten beklemtonen dat onze universiteit, zoals al de andere, bekommerd is om haar toekomst en zich erover in stilte wil bezinnen." Zo klonk het in... 1968 (citaat: '68, p. 1).

De feiten, niets meer dan de feiten

... de universiteit (is) op zoek naar haar eigen definitie en haar taak in de moderne samenleving. Hierbij trekt de universiteit als idee gewoonlijk meer de belangstelling dan de universiteit als realiteit." ('67, p. 16)

Dit is een statement dat als een rode draad door de speeches loopt: bij de logische opbouw van zijn toespraken behandelt de rektor de universiteit als realiteit, wanneer hij het over *gebeurtenissen* aan die instelling heeft, maar evengoed als idee, wanneer hij poogt *alternatieven of oplossingen* voor die toestanden te formuleren. Deze vaststelling kan m.i. als volgt worden verklaard. De Somer gaat ervan uit dat je moet neerleggen bij de feiten, omdat je er gewoon niet buiten kan. Met als gevolg dat Piet zijn intellectuele — en, toegegeven, vaak lucide — bokkesprongen maakt in een kooi van irreversibele gegevenheden. Als hij dan toch eens gaat rammelen aan de tralies, dan gebeurt dat vanuit telkens weer die vertrouwde stokpaardjes: katholicisme, kwalitatief onderwijs, de 'universiteits'-idee, of het university management. Men zou — met de klassieke zoutkorrel — kunnen stellen dat De Somer een soort sociaal darwinisme aankleeft om zijn analyses een zweem van realisme en bijwijlen zelfs gesundes Volksempfinden mee te geven. Maar om uitein-

delijk het Grote Intellectuele Gelijk te halen toert hij wel een of andere ideaalstelling uit de mouw. Onder het motto dat in het land van de blinde feiten de rede-met-oogkleppen koning zal worden.

Ingewikkeld, zei u? Enkele voorbeelden moeten alles wat duidelijk maken, zonder dat de gekozen krachtlijnen daarom de pretentie zouden kunnen waarmaken om PDS te vatten — dat is binnen dit plaatsbestek überhaupt niet mogelijk.

'What's going on there?'

De *demokratisering van het hoger onderwijs* heeft er volgens De Somer toe geleid dat de unief verward van "een ivoren toren" tot "een toren van Babel". Halverwege de jaren zestig werden de poorten van de universiteit wijd open gezet voor iedereen. "Sociale instellingen worden, niet zoals de soorten in de biologie, in hun overleving bedreigd, ofwel doordat zij weerstand bieden aan elke druk om te veranderen en gelijk te blijven aan wat ze oorspronkelijk waren, ofwel door te snelle veranderingen, wat hun integriteit in gevaar brengt" ('68, p. 7).

Dat de universiteit zich steeds heeft kunnen aanpassen aan maatschappelijke veranderingen, kan niet betwijfeld worden, en bovendien: "De ivoren toren... heeft in werkelijkheid nooit bestaan" ('66, p. 23). Maar de grote studentestroom naar de instelling heeft wel de *universiteits* ernstig aangetast: waar vroeger studenten, vorsers en profielen gezellig koutend door de rustige lanen van het Groet Begijnhof konden drentelen, is er nu een onpersoonlijke sfeer ontstaan van Alma-etu-fabrieken, bomvolle auditoria enz.

Wat wel werd gekonserveerd is de *katholieke* sfeer aan onze 'Alma Mater'. Dit is een thema dat bij De Somer herhaaldelijk aan bod komt. Toch kan de universiteit niet meer op dezelfde manier bestaan als vroeger. Andere feiten vergen andere (maat)regelen. Wat het katholicisme aan de KUL betreft kunnen de ouders bv. niet meer verlangen dat de vice-rektor (bij wijze van spreken) de kamers van de studenten langsloopt om te zien 'wat er daar allemaal gaande is'. Maar de katholieke universiteit geeft wel garanties dat ze haar studenten nog steeds in een kerkelijke sfeer opvoedt: "In hun geheel genomen blijven de overgrote meerderheid van studenten, vorsers en professoren geheel aan de christelijke waarden die aan de grondslag liggen van onze instelling. In de crisis die de Kerk sinds enkele jaren doormaakt, heeft de K.U. Leuven in elk geval beter stand gehouden dan vele andere katholieke instellingen die gedund of ontredder verder vegeteren" ('74, p. 8).

Met het 'probleem' van de demokratisering ligt het al wat moeilijker. De Somers oplossing is driedelig. In de humane wetenschappen moet het onderwijs zo worden omgevormd dat de nadruk vooral op de *kwaliteit* komt te liggen: studenten in richtingen als sociologie, rechten, letteren en wijsbegeerte moet vooral een *attitude* worden aangekweekt; uiteindelijk draait alles hier om het vormen van mensen, die zich soepel moeten kunnen inpassen in de samenleving. Een concrete maatregel ziet de rektor in het dichter bij elkaar brengen van de opleiding in de kandidaturen en de gedocerde stof in andere vormen van hoger onderwijs. De 'gefustrereerden' — die niet slagen in de kandidaturen — worden op die manier de mogelijkheid geboden tot een soepele overgang naar andere instellingen: "... zetten meteen het fundamenteel element in de kloof tussen universitair en niet-universitair hoger onderwijs op de helling. (...) Een basis-wetenschappelijke vorming is een privilege waarop de studenten van beide instellingen recht hebben" ('71, p. 33). Ook in eksakte wetenschappen mag het onderwijs niet verwateren tot een opleiding-in-specialismen. En wat de kurrikula betreft die sowieso al een beroepsopleiding impliceren (voor PDS: vooral dokters en tandartsen) is er maar één oplossing — *numerus clausus*. Het is immers onverantwoord méér mensen in de samenleving 'binnen te loodsen' dan die samenleving vraagt of kan gebruiken. Of: "Naast de infrastructuur is de medische vorming bovendien afhankelijk van een voldoende aantal zieke mensen" ('76, p. 10).

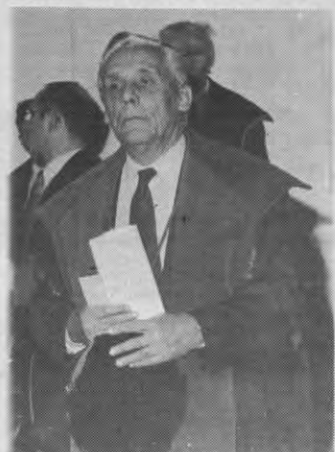
Dokter De Somer: terugbetaalbare konsultatie

Je kan — we pogen nog steeds Piets redeneerschema te volgen — té veel mensen de maatschappij binnenbrengen, maar nooit te veel kennis. Hierbij poogt De Somer — zij het dikwijls tevergeefs — zijn publiek duidelijk te maken dat, als de universiteit het welzijn van de samenleving wil bevorderen, die gemeenschap daar ook de nodige middelen moet voor ter beschikking stellen. Telkens weer wordt hierbij bestraffend de vinger gericht naar de overheid, die vertikt om dit in te zien of de konsekwenties uit dit inzicht te trekken.

Hier worden we gekonfronteerd met een heel eigengereide visie, met altijd dezelfde opbouw. Wil men resultaten bereiken uit het wetenschappelijke werk, dan moet dit werk materieel

Piet De Somer: een soort sociaal-darwinisme als uitgangspunt voor analyses van onomstotelijke feitelikheden. Maar in het land der blinde feiten wordt de rede-met-oogkleppen ooit wel koning. Dus spuwt de rektor zijn alternatieven — De Somers ideaaltypische stokpaardjes: de katholieke geest aan onze instelling, nadruk op (selektieve) kwaliteit van het onderwijs, dus numerus clausus voor bepaalde richtingen. En niet te vergeten: het Individu als Hoop, de Staat als Boeman. Ondubbelzinnig is wat anders, maar je moet dan ook aalglad zijn om het meer dan tien jaar als rektor van de KUL uit te houden...

(foto Wim Verhelst)

worden ondersteund. Daartoe moeten niet alleen de werkingskosten, maar tevens de personeelskosten worden gedekt. En daar nipt nu juist het schoentje. De Somer is de mening toegedaan dat echte (r)evolutie in de wetenschap slechts wordt bereikt door *individuen*; teamwork geeft oppervlakkiger resultaten. En laten die individuen dan nog liefst vast wetenschappelijk personeel of, idealiter, academisch personeel zijn: "Een universiteit staat of valt met haar academisch personeel. Welke ook de evolutie weze inzake democratisering van de universiteit en participatie van de diverse geledingen aan het bestuur, steeds zal de kwaliteit van de instelling bepaald worden door de waarde van haar professoren. De politiek die terzake gevoerd wordt, is zonder enige twijfel het belangrijkste onderdeel van elk universitair beleid" ('71, p. 13).

Wat het vastbenoemd WP betreft hamert PDS er op dat het op kwalitatieve basis moet worden aangetrokken. Dit uitgangspunt dient tevens als argument voor de *voorzichtigheidspolitiek* van de KUL: de Leuvense universiteit vult nooit alle (wettelijk toegestane) plaatsen op, maar wacht geduldig af. Met als doel enkel de besten binnen te rijken.

En als een ware *university manager* zet Piet zijn denkschema verder. De unief kan slechts de besten aantrekken als die mensen daar ook de meeste kansen krijgen, en natuurlijk... het meeste gewin. De universiteit kan die faciliteiten niet bieden, maar dat is niet haar schuld: "... bewijst dat men de verantwoordelijkheid voor wat verkeerd liep niet bij de universiteiten moet gaan zoeken, maar veeleer bij de bevoegde overheden en de onsamenvangende politiek die de jongste jaren in verband met de universiteiten gevoerd werd" ('82, p. 4; de titel van deze toespraak spreekt reeds voor zich: "In de greep van koninklijke besluiten...")

Etatisering nee! Liberalisering ja!

De staat als boeman, dus. De Somer aanvaardt dan wel een staatsgreep op het universitair beleid ("Iedereen is er zich van bewust dat de netelige toestand van de staatsfinancien besparingen noodzakelijk maakt in alle domeinen" — '82, p. 4 — of ook: "Er moet dringend gezocht worden naar een nieuw evenwicht tussen interne autonomie van de universiteit en de bestuursdaden van de overheid" — '77, p. 22), maar toch blijft voor hem de zgn. universitaire autonomie primordiaal. Dit houdt bv. in dat de wettelijke maatregelen beperkt moeten blijven tot *kaderwetten*, waarvan de verdere modaliteiten dan aan de unief zelf worden overgelaten. Hierdoor wordt het betuttelende optreden van de overheid in rijksuniversiteiten en de beknottende maatregelen in de vrije universiteiten een idee fixe voor de rektor.

Loopt het dan binnen de universiteit allemaal van een leien dakje? Ja, antwoordt PDS, in de universiteit is het allemaal koek en ei. Voor de studententevengenoordigers is zo'n halstarrig optimistische houding natuurlijk weinig dankbaar om aan belangenverdediging te doen. De Somer gaat in dit ongenuevencende 'roze-varkentjes-zien' zo ver dat hij de universiteit blijkbaar beschouwt als het toppunt van democratie. Eén van zijn geliefde statements is dat de trage besluitvorming in de universitaire wereld juist te wijten is aan "een gebrek aan hiërarchie": aan de KUL heerst voorwaar nog de echte polis-geest! Het tegenargument dat er in de (mede?)beheersorganen toch een numerieke wanverhouding bestaat van de verschillende geledingen, anticipeert hij dan met bv. volgende doodoener: "Beleidsorganen op basis van representatie zijn

zeker niet de meest efficiënte om een bedrijf zoals de universiteit te besturen. Naast hun bestuursfunctie bieden ze echter een nuttig gespreksforum voor de geschillen en spanningen tussen de diverse belangengroepen van de universiteit; zeker is dat niemand eraan denkt op de vertegenwoordiging van de geledingen terug te komen" ('1) ('73, p. 19). Studenten en WP zijn trouwens politiek niet echt levensnoodzakelijk in het bedrijf, dat universiteit heet. Studenten omdat ze "jaarlijks wisselen", het wetenschappelijk personeel omdat ze een minder betrokken band met het beleidsmatig leven aan de kampus zouden hebben.

"De bijzonderste opdracht van de universiteit als katholieke instelling was, zoals reeds voorzien in de bul van Paus Martinus V, de vorming van een elite voor de leiding van Kerk en Staat; deze taak heeft Leuven ononderbroken vervuld tot in de huidige tijd" ('75, p. 12). De Somer blijft m.i., ondanks alles, in de grond een voorstander van de eitaire ivoren-toren-universiteit, en de verantwoording naar de samenleving toe van wat er aan de Alma Mater gebeurt neemt in zijn denken slechts een sekondaire plaats in.

Deze analyse is zeker niet de enige die over De Somers officiële optreden en uitspraken is te maken; bovendien kunnen ook binnen het kader van deze visie alle aangehaalde citaten vervangen worden door tientallen andere. Dit houdt ook niet mijn definitieve mening over de rektor in — dat zou het hem te gemakkelijk maken.

Een echt ondubbelzinnig antwoord op de vraag "Wat die Verhelst nu van hem denkt" (zoals hij vroeg aan een VETO-redakteur op de receptie die werd gegeven naar aanleiding van Cunninghams aanwezigheid op Klapstuk '83) kan ik Piet De Somer pas geven als hij een echt ondubbelzinnige speech geeft. En dát zal, vermoed ik, wel bij wishful thinking blijven.

Wim Verhelst

Voor wie geïnteresseerd zou zijn in de integrale teksten van de openingsredes van Prof. Dr. P. De Somer:

- 1966 (O.16, als prorektor).
- 1967 (O.15, als prorektor)
- 1968 (O.17, als prorektor)
- 1969
- 1970
- 1971: 'Toekomstperspectieven van de universiteit in het licht van de democratisering van het hoger onderwijs' (O.18)
- 1972: 'De recente financieringsmaatregelen: een rem op de explosieve ontwikkeling van universiteit en wetenschap?' (O.19)
- 1973
- 1974: 'Miscellanea en beschouwingen omtrent het wetenschapsbeleid' (O.20)
- 1975: 'Constanten in 550 jaar Leuvense universiteit — Verhoudingen tegenover Prins en Kerk'
- 1976: 'Bekommernissen voor de volgende vijf jaar' (O.22)
- 1977: 'Een rem op buiten kijken...' (O.23)
- 1978: 'Cijfers' (O.24)
- 1979: 'De universiteit in kranteknipsels' (O.25)
- 1980: 'Onderzoek: een bijproduct?'
- 1981: 'Continuïteit en verandering' (O.26/2)
- 1982: 'In de greep van koninklijke besluiten'
- 1983: 'Reflecties omtrent kernbewapening'

Deze teksten liggen ter inzage op het Kringraad-archief, 1 Stuc, 1ste verdiep, E. Van Evenstraat 2d, 3000 Leuven. (Tussen haakjes staat telkens het referentienummer in dat archief.)

Pewex:

Polen geperverteerd

(vervolg van p. 1)

zingen, patriotisch, luid, schreeuw-
rig, en op zo'n manier dat onze gids
niet steeds bereid was een passende
vertaling te verstrekken. We zagen een
kruis van 10 op 4 m, bedolven onder
een oceaan van bloemen, kruisjes,
prenten en boodschappen... Die hulde-
blijken worden 's nachts zeer regel-
matig verwijderd. Klaarblijkelijk vocht
deze soldaat vooral tegen de Russen.

Pewex in Gdansk

In Lodz troffen we nagenoeg de
integrale tekst van de Gdansk-akkoor-
den op een dergelijk kruis aan. Deze
akkoorden handelen o.a. over de
Westerse producten en de Pewex-
shops, een blijk van doordachtheid en
de intellectuele bagage van de solida-
riteitsbeweging. Niet verwonderlijk
dat veel intellectuelen gearresteerd
werden bij de afkondiging van de
krijgswet (hoewel het er volgens de
nieuwe nationale vakbond nog best
wat meer hadden mogen zijn).

Die nieuwe vakbonden krijgen echter
geen voet aan de grond bij de
Poolse arbeiders. 80 tot 90% van de
arbeiders was lid van Solidariteit, het
aantal leden van de nieuwe vak-
bonden, opgericht om ex-solidariteits-
leden op te vangen, ligt echter nauwe-
lijks hoger dan bij de vroegere.

Gierek

Het Pewex-verschijnsel is een illus-
tratie van het lot van Polen dat een
beslissende wending nam in het begin
van de jaren zeventig, toen Edward
Gierek de eerste politicus van het land
werd. Na de afzetting van Generaal
Moczar (sekretaris van het centraal
comitee) wist hij zijn positie te
versterken. Als pragmatikus opende
hij de Poolse grenzen voor een massale
invasie van Westerse producten. Deze
gingen snel tot het domein van de
dagelijkse levensbehoeften behoren.
Maar na het bewind van Gierek werd
de verkoop ervan gecentraliseerd, en
verwierf de staat het monopolie op de
verkoop ervan. In de PEWEX-shops.

De PEWEX-shops zijn de enige
verkoopspunten waarvoor enige vorm
van publiciteit georganiseerd wordt.
Aan het uiteinde van straten met
dergelijke winkels treft men zelfs
wegwijzers aan, die de bezoeker op
vlotte wijze begeleiden. Ze zijn in alle
steden te vinden. Betaalmiddel bij
uitstap is er uiteraard de Dollar, maar
ook de D-Mark en de Poolse dollar.
Omdat de Nationale Bank van Polen
de US-dollars graag voor zichzelf
houdt, geeft zij deze dollars uit, een
soort bon die in de PEWEX-shops als
volwaardig betaalmiddel geldt. Verder
is zij niets waard, behalve om handel te
drijven op de zwarte markt. Men
bekomt deze Poolse dollar vooral door
dollars via de NBP naar Polen over te
brengen: de bank wisselt ze auto-
matisch om (vaak is dat de enige weg
om dollars binnen te krijgen tot bij de
bestemming).

In PEWEX-shops kan je om het even
welk product kopen, want zelfs als ze
het niet in stock hebben is het
bestelbaar en leverbaar binnen de twee
weken, een ongehoorde snelheid in
Polen. Zo tik je daar een wagen op de
kop in twee weken, waar je anders vijf
jaar op moet wachten.

For a few dollars...

Hoe komen de Polen dan aan dollars?
Eerst en vooral door zijn diensten op
een buitenlandse markt aan te bieden.
Ook wel door een ongeval (sic) te
schrijden in het buitenland, waarvoor de
schadevergoeding in dollars berekend
wordt. Meestal komt deze schade-
vergoeding echter toe via de nationale
verzekeringsmaatschappij of de NBP,
en wordt er dus uitbetaald in Poolse
dollars. Een aantal geprivilegieerden
kunnen in staatsopdracht werken in
het buitenland. Saoedi-Arabië bij-
voorbeeld. Ook deze mensen worden,
bij wijze van privilege, in Poolse
dollars vergoed. Natuurlijk kan men
ook via buitenlandse familieleden geld
laten overkomen. Deze geldstroom
vormt een niet te onderschatten deel
van de dollar-kapitalisering van Polen.
Kwade tongen beweren wel eens dat de
voornaamste activiteit van Lot-Air-
lines het overvliegen van familieleden
is. De manier bij uitstap ten slotte om
(Poolse) dollars te bekomen is de koop
op de zwarte markt. Als westerling
word je er ook gedurende een kort
verblijf dagelijks mee gekonfronteerd.

Officieel is de waarde van de dollar
90 zloty, op de zwarte markt is ze er
gemiddeld 600 waard. Zodra men een
openbare plaats betreedt, wordt men
benaderd door obern, buscontroleurs,
verkopers, die zachtjes vragen of je
zlotys wil. Zij zijn echter niet zo
vertrouwd met het mechanisme, en
bieden slechts 400 zloty aan. Mensen
die veel buitenlanders zien, zoals
hotelpartiers, staatspersoneel van de
toeristenhotels, bieden soms tot 550
zloty aan. Dit betekent 5% van het
officiële gemiddelde maandloon voor
een dollar. Wie zelf in een PEWEX-
shop gaat staan (met enig risico
uiteraard, want de zwarte markt is
officieel verboden) en er een 'terminal'
vindt, d.w.z. een rechtstreekse dollar-
koning, kan tot 650 zlotys krijgen
voor zijn dollar. Zij die je op straat
zoveel aanbieden zijn onbetrouwbaar.
Bedriegers zijn er nl. overal, ook in
Polen.

Om een beeld te krijgen van de
koopkracht van de Polen: sigaretten
kosten tot 2% van het gemiddeld
maandloon, wodka 10%, een regen-
mantel 35%, een stuk Belgische zeep
5%... Overigens is men, om een
voorbeeld te geven, praktisch aange-
wezen op de buitenlandse zeep, want
het samengeperst waspoeder dat nu in
alle winkels te vinden is, is niet zo
geschikt voor de 'tere huid der vrou-
wen' (noch voor die van mannen). Een
plaat van Russische persing, Rachma-
ninnoff of Chopin, kost 1,5%, maar de
nieuwste plaat van Mike Oldfield kost

55%. Wat ook je maandloon is, in de
PEWEX is je terecht voor alles, als
het maar Westers is. Zelfs ongecensu-
reerde boeken zijn er te koop. Slechts
een kleine 30% van de bevolking kan
echter van die faciliteiten genieten, en
halen zich daarmee de haat en de nijd
van de rest van de bevolking op het
hoofd. Toen onze gids gewoon op
straat de weg vroeg naar een PEWEX-
shop, werden wij onder gejoel "Fuck
off, America & Great Britain" bijna
mooitjes gehakt. Maar toch proberen
alle Polen, en in het bijzonder de
politiek geprivilegieerden, aan de be-
geerde dollars te raken. De PEWEX-
politiek verdeelt een volk dat zich in
het verleden vaak een heeft gevoeld, en
fier de tegenslagen van de geschiedenis
droeg, en dat in 1980 op gevaarlijke
wijze opnieuw demonstreerde. Divide
et Impera?

Circuits?

Uiteraard zijn deze shops ook een
middel voor de overheid om de 'hard
currencies' van de markt af te schui-
men. Zij vormen een bron van netto-
inkomsten voor de overheid, die geleid
heeft tot het intensief aanmoedigen
van de (verboden) zwarte markt.

Dat is niet alles. Men vraagt zich af
wat er dan in feite met deze grote
stroom dollars kan gebeuren. In alle
winkels heerst immers schaarste, men
moet nog altijd, soms met 300 of 400
mensen, aanschuiven om brood en
vles te kopen, wekelang intekenen
voor een paar schoenen waarmee je het
dan een jaar moet stellen. In de
landbouw is het drieslagstelsel alge-
men, op uitzondering van een beperkt
aantal geprivatiseerde bedrijven. Er
wordt zelfs niet bemest, ook niet op
natuurlijke wijze, want er is geen
ontwikkelde veestapel die in de be-
hoefte zou kunnen voorzien. Er is nl.
geen graan om de veestapel te voeden,
want het meeste graan wordt naar de
andere Oostbloklanden geëxporteerd.
Dus worden er maar aardappelen
gebruikt. Alles is nu eenmaal zo
'gepland'. Bedienden verlaten in hun
8 à 9 uur werk per dag hun bureau
zonder de prikklok te gebruiken, om
aan te schuiven in de rij, want
's avonds moet er gegeten worden. De
huwelijkspartner kan niet aanschuiven
want die werkt vaak in erbarmelijke
omstandigheden in machines die men
niet ongestraft kan verlaten. Aan dat
spijbelen wordt geen aandacht ge-
schonken, want de portier wordt niet
meer betaald, of hij zijn makkers nu
aangeeft of niet.

Ondanks alle dollars dus een gebrek
aan investeringen om de normale
levensbehoeften van de bevolking
tegen te komen. Wel worden een
deel van de 'hard currencies' gewon-
nen door bv. naar het westen te
exporteren gebruikt om de enorme
buitenlandse schuld van Polen te
dekken. Doch dat gebeurt zelden met
het geld uit de PEWEX-shops. Daar-
voor bestaat een verdeelcircuit, met
talrijke sleutels, binnen het Politburo

en de KP, waarvan hooguit 14% van
de bevolking profiteert. Het PEWEX-
circuit is een onderdeel van het
systeem van privileges binnen de top
van de Poolse samenleving. De wel-
stand van de aanhangers van dit circuit
neemt voor de Polen soms provoce-
rende vormen aan. Zo bezitten som-
migen hele appartementsgebouwen,
terwijl een doorsnee gehuwd koppel
soms tien tot vijftien jaar moet
wachten om een appartement te be-
trekken, en dan nog slechts onder
huurcontract, tegen zeer hoge vergoe-
dingen. In afwachting van een krappe
100 m² moeten zij dan maar bij hun
ouders intrekken.

Plannen voor belangen

Dat de hele binnen- en buitenlandse
politiek van de Poolse overheid er
alleen maar op gericht zou zijn om
alles zo te plannen en uit te voeren, dat
haar achterban de meeste voordelen
oplevert, is misschien een krasse
uitspraak. Maar naar ons gevoel heeft
het er alle schijn van.

Tijdens ons verblijf in Polen hebben
we de hoogwaardigheidsbekleder één
vraag niet durven stellen, ondanks het
hevige verlangen daartoe: nl. of het
lidmaatschap van de partij in Polen
ook in dollars diende te worden
betaald.

P.E. Cassie
i.s.m. Pieter T Jonck

Pewex: agressieve reclame als overheidsinitiatief — sukses gegarandeerd.

May B.: maybe...

Samuel Beckett

Door de duisternis schem-
meren enkele witte ge-
stalten, een tiental. In
groep beginnen ze te schuifelen,
ze maken hoekige draaibewe-
gingen. Eentje raakt tot aan de
orkestbak en roept: "Fini, c'est
fini, ça va finir, ça va peut-être
finir", de eerste reeket uit *Fin de
Partie* van Samuel Beckett. In
May B. van Ballet-Théâtre de
l'Arche zit wel meer van deze
Iers-Franse auteur: choreografe
Maguy Marin heeft zich tot doel
gesteld Beckett te vertalen naar
dans toe, aan de hand van
de specifieke bewegingscode die
hij in zijn stukken blijkt te
gebruiken.

wel of Maguy Marin voornamelijk die
slapstickeffecten heeft overgehouden.
May B. begint nachts indrukwek-
kend: de enige tinten zijn het grijs van
het dekort en het gebroken wit van de
klei waarmee de dansers zijn inge-
smeerd (de enige kleuren waarmee ik
Beckett kan associëren). De tien
dansers sloffen door elkaar tot ze plots
een peloton blijken gevormd te hebben
dat afwisselend het linker- en het
rechterbeen heen en weer sleept,
verwensingen uitstotend. Zo blijft het
nog een tijdje interessant, tot muziek
van de Gilles van Binche uit de
luidsprekers rolt en een potstierlike
paringsdans wordt ingezet, die de
toeschouwer te nadrukkelijk duidelijk
moet maken dat het hier onvrucht-
baarheid en a fortiori uitzichtloosheid
betreft. Zo zijn ook de meer narratieve
delen twee en drie voorspelbaar. Deel
twee — in kleur — is één groot
Beckett-citaat op muziek van Schu-
bert, waarin *Lucky & Pozzo* (*En
attendant Godot*), *Hamm & Clov* (*Fin
de Partie*), *Willy* (*Oh les beaux jours*),
Mr. & Mrs. Rooney (*All that fall*) en
de drie kwetterende vrouwen uit *Play*
verschijnen. Iemand komt het podium
op met een verjaardagskaart, het
Happy Birthday wordt vervormd aan-
geheven, iedereen komt zijn stukje van
de koek halen en uiteindelijk blijft er
niets over voor de jarige zelf. In deel
drie — muziek: *Jesus' blood never
failed me* yet van Gavin Bryers,
gebaseerd op een tape-loop — gaat de
hele troep op reis, men daalt zelfs af in
de orkestbak — een hilarante scène —
en uiteindelijk desintegreert het reis-
gezelschap.

Beckett als choreograaf? Zijn perso-
nages zijn taalsysteem ingebouwd in
lichamen die geen verwijzing naar een
mogelijke alledaagse doe-reëliteit van
de personages inhouden. Hun licha-
melijkheid is eerder een geperverteerde
en gehinderde lichamelijkeheid:
Beckett's universum wordt bevolkt
door blinden, lammen, door persona-
ges die leven in vuilnisbakken, vast-
gebonden of half ingegraven zijn. Hun
bewegingen hebben op het moment
dat ze plaatsvinden geen onmiddellijke
oorzaak of doel en worden gevolgd
door de tegenovergestelde, als om hen
te niet te doen. Lichamelijkeheid en
beweging worden aldus geïsoleerd en
vele klonneske effecten vinden daarin
hun oorsprong.
Op sommige ogenblikken lijkt het

De Poolse dollar: een bon die in de Pewex-shops als volwaardig betaalmiddel geldt. Verder is zij niets waard, behalve om handel te drijven op de zwarte markt.

politie pakt zes getuigen op om de moordenaar te zoeken, wat kruimeldieven, een souteneur, een jonge werkloze en een lusteloze soldaat. Op wrange wijze wordt de leefsituatie van dit onfrisse gezelschap ontleed.

La Commare Secca: La morte delle verita

emand zei: "Je stond uren met je handen op de leuning van de brug".

stuk papier waait verloren en de spijlen van de reling beneden, de brug af. Je blik valt het. Het dartelt op het zever van de wind verder langs de ver van de Tiber. Dan raakt klem en blijft liggen; aan de ten van een vrouw. Het vera-oog verlaat het vel pa en glijdt langs de benen oog; hier aan de oevers van Tiber ligt een vrouwelijk...

an de briljantste intro's uit de geschiedenis, meeslepend in beeld acht: het is de openingssekwens *La Commare Secca*. Het lijkt itans wel het begin van een elste banaal politie- of detective-

n 45?

ay B. is dus wel grappig, maar in legitimeert enkel de verwijzing Beckett de voorstelling: zonder hebben de houterige bewegingen en dansers en de daarop geënte es een te iagere inhoud. Met ett erbij ademt May B. op geen ogenblik — tenzij in het begin — provokeerend nihilisme uit van eigen werk. Het geheel is, met etts tematiek in het achterhoofd, e duidelijk. Het absurdisme wordt meer, geïllustreerd zonder enige elzinnigheid. Maguy Marin heeft ett slecht gelezen, of slecht beke- De bewegingskode in diens werk haar sterkte uit de bevremdende ontantie met de dialogen, waar- stukken ontstaan die aan elke ieke zingeving ontsnappen. Als al het absurdisme wil spelen, kan iet op de klassieke manier: niet in teater — Adorno schreef naar ijd van *Fin de Partie* van ett het volgende: "Geschiedfilo- th wordt dat (Becketts drama) igen door een verandering van het atisch a priori: dat geen metafyo- zodanig substantieel is, als hij ot geweest is, dat de dramatische daaraan (...) haar wetten zou en ontlenen. Dat ondermijnt de evenwel tot in de structuren van taal. Het toneel is niet bij machte of de afwezigheid van zin zomaar ief te behandelen zonder dat ij al haar wezenlijke kenmerken geding zijn, zozeer zelfs dat ze in egeendel omslaan" —, niet in de May B. probeert het op de oude er. Plaatjes bij Beckett.

Peter De Jonghe

verhaaltje, maar dat is het zeer zeker niet. Zo is het vrouwelijk bijvoorbeeld niet dat van een vertederend mooie Venus, maar van een al wat oudere, eerder onaantrekkelijke hoer uit de Romeinse achterbuurten. Volgens blijkt het verdere verloop van de film bitter weinig interesse te hebben voor wie nu eigenlijk de moord op zijn geweten heeft. En dat zijn toch al twee ernstige inbreuken op de gelijke polier-stramien. Er zijn overigens nog wel meer redenen om *La Commare Secca* als een hoogst merkwuurde film te beschouwen.

Maar eerst halen we enige achtergronden over de film van onder het stof des tijds vandaan.

Pasolini

Bernardo Bertolucci (*16.03.1940 — Parma, Italië) was als kind een zeer beloftevol dichtertje, dat voor zijn twaalfde al gedichten gepubliceerd zag in tijdschriften. Terwijl hij student was aan de universiteit van Rome, werd zelfs een bundel van hem bekroond met een nationale poëzieprijs.

Toch was zijn eigenlijke passie de film en na wat onhandig geëksperimenteerde met 16 mm., werd hij plots zowaar regie-assistent bij niemand minder dan halfgod Pier Paolo Pasolini. Na het beëindigen van diens meesterstuk *Accatone* kreeg Bertolucci, amper 22, zél de kans een film te realiseren. Ondanks de steun van Pasolini (vooral dan als co-scenarist) flopte *La Commare Secca* derlijck, zowel aan de kassa als in de recensie-kolommen.

De toenmalige filmpers kon natuurlijk niet weten dat de jongeman die ze hier naar hartelust met de grond gelijk maakte, kort daarop als een komeet aan de Italiaanse en internationale filmhemel zou opdromen. Nog minder konden zij weten dat hij nog geen twintig jaar later een der meest succesrijke, wereldvermaarde en alom gelauwerde en bewierookte grootmeesters van de celluloid kunst zou zijn. Niet dat dat er wat toe doet trouwens, want *La Commare Secca* kon slecht geweest zijn, maar het doet toch vragen rijzen. Over enige paragrafen volgen overigens de redenen waarom die vragen terecht zijn (en ook toen al moeten geweest zijn).

Wereldfaam

Al met al is *La Commare Secca* dus een wat vergeten, zelden vertoende film gebleven; zeker omdat ten onrechte Bertolucci's doorbraakfilm, *Prima della Rivoluzione* (1964) als zijn debuut wordt bestempeld. Vooral bekend is Bertolucci dan door *Il Conformista* (1970), een sociaal indringend, poëtisch en tegelijk vormelijk briljant meesterwerk, dat hem meteen in de wereldtop katapulteerde. Daarna zien we vermaardheid — of is het dan 'beruchtheid' geworden? — alleen maar pijlsnel met *Last Tango in Paris* (1972), een schandaal in de pers, dus een enorme hit bij het publiek en

eigenlijk een uitermate aangrijpende, fraaie film, niet in het minst door de superieure vertolking van Marlon Brando. Bevestiging en bijzetting in de galerij der groten volgde dan met het sociale marathon-epos *Novecento* (1976) en met de theatrale incest-opera *La Luna* (1979).

Nu terug naar *La Commare Secca*. We noemden het al "een hoogst merkwuurde film" en we gingen nog redenen aangeven voor de vragen die terecht mogen/moeten rijzen bij die vernietigende persreacties van 1962. Dat gaat samen.

La Commare Secca vertelt dus eigenlijk het verhaal van een misdaad. Of beter: de opheldering ervan. Hoewel dat niet onjuist is, typeert het de film helemaal niet. Goed, er is een moord gepleegd; goed, de film zoekt naar de dader en toont rekonstrukties, onder-vragingen, getuigenissen. Maar er is meer. Er is inderdaad meer, want anders zouden we opnieuw bij een banale politieverhaaltje van het begin aanbeland zijn.

Maskerade

Eigenlijk is het hele verhaal maar een voorwendsel, een oppervlakteverschijnsel dat voor de kern van de zaak, de film, weinig of niets uitmaakt. Zonder dat de afloop van het verhaal, het vinden van de moordenaar er in feite nog toe doet, worden de flash-backs, de ondervragingen en de getuigenissen gebruikt om een sociale studie te maken van een heel divers stel Romeinse out-casts, want daar is het om te doen.

De politie pakt zes getuigen op om de moordenaar te zoeken: wat kruimeldieven, een souteneur, een jonge werkloze en een lusteloze soldaat met enkele dagen vrijaf. Op indringende en wrange wijze worden de achtergronden en de leefsituatie van dit onfrisse gezelschap (zo uit een Pasolini-priest weggestapt: was die niet ook weer co-scenarist geweest?) ontleed, gedissekteerd aan de hand van hun leugenachtige, tegenstrijdige getuigenissen. De camera beweegt zich sierlijk en voyeuristisch, de montage is verrassend en virtuoos; de analyse wordt er des te diepgaander door.

Deze hoogst intelligente kamerataal levert een gekultiveerde observatie-stijl op, die ook de latere Bertolucci zeer typeert. Dát, verweven met een sociale sfeer, personages en een plot à la manière Pasolini biedt een unieke mengeling in de geschiedenis van de cinema: het is een ongeziene bundeling van twee superieure krachten tot een soms wat ongelijkmatig — Bertolucci was pas 22 en het was zijn eerste film — edoch bij momenten cinematografisch hoogstaand werk. Tot meerder eer en glorie van de ontmaskering der menselijke oneerlijkheid en hypokrisie. En dat zien wij altijd heel graag, zei hij likkebaardend.

J.H. Verbanck

Wordt vertoond in 't Stuc, zaterdag 29 oktober 1983 om 20.30 u.

ADVERTENTIE

Unieke reproduceermethode

Nooit tevoren in de geschiedenis beschikte men over zoveel informatie. De moderne technologie maakt het mogelijk snel en goedkoop informatie te vermenigvuldigen. Pencoprint heeft die trend gevolgd en voor sneldruk de meest geperfectioneerde Xerox-drukmachines in huis gehaald. Pencoprint reproduceert nu nog sneller en voordeliger voor u.

Alle kopieerdrukwerk

Tijdschriften, reisverslagen, facturen, uitnodigingen, cursussen, reclame. Alle kopieerdrukwerk dat u Pencoprint toevertrouwt voldoet aan de eisen die u van kwaliteitswerk verwacht: uitstekende punt-voor-punt weergave, grote verwerkingsmarge, scherpte, beschrijfbaarheid. Recto-verso levert geen problemen op en verkleinen al evenmin. Of drukken op karton of gekleurd papier. Pencoprint zorgt verder voor het vergaren, perforeren, nieten, plakken onder al dan niet bedrukte omslag.

Bliksemsnelle service

Geen risico's om vijf voor twaalf! Pencoprint beschikt over een dubbel machinepark Xerox 9500, eigen fotozetterij, drukkerij (vijf groepen) en een moderne boekbinderij. Zonder tussenpersonen en met attente service leveren zij uw werk in een minimum van tijd.

pencoprint pvba

tiensestraat 36
Leuven
tel. 016/22.10.39

Dana Reitz en Susanne Linke:

Vrouwelijk solo's in de clinch

Carlotta Ikeda en Ilka Doubek hebt u al gehad, maar aan vrouwelijke solo's was er tijdens het voorbije Klapstuk geen gebrek. *Susanne Linke*, choreografe van het eveneens op het festival prezente *Folkwang Tanzstudio*, had een solo-avond bij, net als Dana Reitz, een Amerikaanse danseres gewoonlijk gekatalogeerd bij het post-modernisme (wat heet!). Twee tegengestelde opvattingen over dans, elkaars spiegeling. Wij presenteren Linke & Reitz als duo, en de vraag naar het wezen van expressionisme wordt gesteld. Duitse Ausdruckstanz links voorbijgeschoten door Amerikaans post-modernisme?

draagt ze een wit kleed. Naarmate ze traag, de armen voor zich uitgestrekt, over de dansvloer trippelt als een zwaan in een meer zakt de mantel af. Net op het ogenblik dat de mantel op de grond gaat glijden haalt Linke hem weer omhoog. Is dit een dialoog tussen de witte en de zwarte zwaan, de bruid die zich van het juk van haar bruidegom wil ontdoen en er net niet in slaagt? In ieder geval verwekt Linke heel wat man-vrouw — of liever:

feministische — problematiek in haar choreografieën, wat duidelijker tot uiting komt in *In Badewannen*. Met op de achtergrond een geromantiseerde versie van Satie's *Gymnopédies* levert Linke strijd met een badkuip. Met de handen wrijvend langs de rand stapt ze er omheen. Dat gaat steeds sneller en sneller tot Linke uiteindelijk aan het rennen is, uit de bocht vliegt en valt. Opnieuw. Ze rust uit tegen de rand van de wand. Ze herbegint, rolt over de

Susanne Linke in *Wandlung*, een eigen choreografie: een Linke die zich letterlijk in alle bochten wringt, maakt duidelijk dat het hier om leegte en eenzaamheid gaat. (foto Jaap Ruurs)

Tsjaikowsky ligt Suzanne Linke blijkbaar: in *Wir können nicht nur alle Schwäne sein* (Folkwang Tanzstudio) gebruikte zij zijn muziek, in *Es Schwanz* is hij weer van de partij. Langzaam komt Linke de scène op, een lange, sluiërachtige strik in het haar. Onder een lange, zwarte mantel

kuip en tracht in het bad te raken. dat lukt niet en Linke begint opnieuw. Zelfde scenario. Ze rust uit. Haar spanningen worden zo hevig dat de badkuip omvalt en zij erin tuimelt. Lichten uit.

Wandlung speelt zich voornamelijk af op de grond. Weidse armgebaren vol pathos, een Linke die zich letterlijk in alle bochten wringt maken duidelijk dat het hier om leegte en eenzaamheid gaat. Het geheel heeft een exhibitionistische tintje en kan niet overtuigen, net zomin als *Flut*, waarin Linke, met als klankband een opname van een repetitie waarbij eenzelfde muzikale frase — een stuk van Fauré — op last van een barse dirigent telkens weer herhaald wordt, het creatief proces of het ontdekken van vrijheid schijnt uit te beelden. Accessoires is hier een in eerste instantie in tapijtvorm opgerold stuk doek, waar Linke overheen loopt. Ze begint het doek te onderzoeken, ontdekt vele lagen en spreidt het uit over de hele dansvloer. Linke maakt lyrische bewegingen, lijkt op te gaan in een illusie. Tot ze plots de rand van het doek vastneemt, de stof belast en haar 'waanvoorstelling' ontdekt. Het tapijt wordt van de scène getrokken, de lichten gaan uit. *So much for Linke.*

America

Dana Reitz danst: vrij kordate, hoekige en snelle bewegingen; daarnaast ook snelle, maar lichtjes aritmisch gekoördineerde, vloeiende en onvoorspelbaar 'twistende' armen en polsen. Dana Reitz danst zonder muziek: "You have to go and fight the

music. Omit the quality and tone of the music. You have to be able to do without". Ze creëert haar eigen ritme en daarmee haar eigen muziek. Haar eigen structuren ook. In *Steps* zijn die lineair, van links naar rechts achteraan op de scène, en stationair in het centrum van het dansvlak in een zee van wit licht, dat, net zoals bij de andere choreografieën, naar het einde toe zachjes uitdeint in donkerblauwe schaduwen. In *Changing Score*, is de ruimtelijke structuur vooral diagonaal. De vorige dans komt in haar grondelementen terug, veranderd weliswaar, dwz. geschakeerder, uitgebreider, en gestrukturerder (weeral), omdat Reitz systematisch repetitie en variatie gaat inbouwen. Een procédé dat voortgezet wordt in *Solo from the field papers* en daarin ook culmineert. Ze vertrekt steeds van dezelfde uitgangspunten: rechtopstaand, de armen los naast haar lichaam. Een pols beweegt (Egyptisch? Indisch? Indiaans?), de andere 'antwoordt', de armen voegen zich in het gesprek, de heup vertaalt (onzichtbaar) een impuls door naar de benen die een taal spreken losgekoppeld van de rest. You know what we mean? Hiermee is niet gezegd dat Reitz een louter analytische aanpak van haar materiaal proklaamt: "Ik werk eerder op een intropektieve dan op een introvertie manier. Ik ga in mezelf op zoek naar relevante informatie en breng een proces op gang om die gegevens naar buiten te halen en te laten zien. De meeste dansers hebben de neiging om (vervolg op p. 7)

Ekstremisme tiert in Antwerpen en Leuven

De aanwezigheid van extreem politieke organisaties in Leuven is weer eens duidelijk geworden: het NSV (Nationalistische Studentenvereniging) en het MLB (Marxistische-Leninistische beweging) zijn weer slaags geraakt, niet enkel bij de afrukken van affiches en het gewelddadig konflikt daarbij maar ook bij de papierslag die nog nawoedt omtrent dit feit. Is er een krachtverhouding aan het wettelen in de Leuvense studentenwereld? Wint rechts veld? Het is niet mijn bedoeling daarover te schrijven, maar wel een kleine analyse te maken over beide organisaties.

Het moet wel duidelijk zijn, dat het NSV met onderscheiding worden van de nieuw rechte stromingen in de maatschappij zoals Nouvel Europe, aktiegroep delta e.d. Nieuw rechts wil vooral de ideologie onderbouwen door wetenschappelijke uitspraken en door beroep te doen op wetenschappers zoals de filosoof en socioloog Gehlen, de etnoloog Lorenz en de ideologen Jünger, Spengler, Möller van der Bruck e.a. "Zo stellen zij die individuen met een sterke persoonlijkheid en wil de bevolking fitter maken, meer geschikt om te overleven. (...) Het is niet omdat de survival of the fittest een biologische evidentie is dat noodzakelijk gestreefd moet worden naar een superklasse, een Herrenvolk, dat de rest van de bevolking in het goede spoor van de biologische evolutie kan leiden. Heeft het overleven van onze soort op dit ogenblik niet meer belang bij internationale eenzijdigheid en vredeswil dan bij sterke leiders?"(1)

Een anti-ideologie

Het NSV is daarentegen nog oudrechts. Verontrent is niet hun ideologie, want die ontbreekt; hun ideologie is een anti-ideologie: antikommunisme, anti-kapitalisme (?), anti-conservatisme (!), (cfr. inleiding van een NSV-lid op de avond omtrent de NAVO, 19-10) en zelfs meer hun ideologie hangt aan elkaar met louter demagogie en sentiment. Het NSV lokt mensen met goedkope uitspraken die zich vooral richten tot eerste kanners en humaniorastudenten. Grote kernen NSV jeugd bestaan o.a. in Brussel, Brugge, Geraardsbergen. Is het niet steeds een wapen geweest van fascistoid groeperingen om de jeugd te bewerken? Het werken op sentiment zoals cantussen, hederen zingen en uniformen doet een zekere klangest ontstaan; een zekere gevoelsband ontstaat tussen de leden wat ook nog versterkt wordt door de externe aanvallen op hun organisatie. Dit belet een zeker onafhankelijk denken; niets is zo onkritisch als de klangest.

Intimidatie

Een ander element in hun strategie is de steeds weerkerende aanwezigheid op allerlei linkse meetings. De theorie van het imponeren zou men het kunnen noemen: een zekere intimidatie door het noteren van namen, door het fotograferen

van linkse (tegen)betogers... Hiermee willen ze de schijn opwekken van het "weten" door het maken van zwarte lijsten, die ze al dan niet gebruiken of doorspelen.

Ook de banden met traditionele rechte organisaties scheppen een zeker gevaar. Immers "de mate van het sukses van fascistische bewegingen is afhankelijk van de mate waarin deze bewegingen zich in de pre-fascistische fase kunnen inplanten in klassieke rechts leidende kringen, en de mate waarin in deze kringen de behoefte bestaat aan een sterke staat die alle marxistische krachten en de arbeidersbeweging buiten spel wenst te zetten." (2) Het blijkt dus dat het MLB een zekere levenskans schept voor het NSV, wat ze wel steeds zal blijven ontkennen...

Deze levenskans is m.i. ook wederzijds. Het MLB is zo tactisch om op elke NSV meeting een blokade op te stellen. Als het MLB oproept voor zo'n blokkade denkt ze werkelijk dat de grote meerderheid van de studenten daar aanwezig ook MLB aanhangers zijn.

NSV schuwt geen geweld

Net als het NSV is het MLB een organisatie die het geweld niet schuwt. Wat graag provoceren beide en zien ze daarin een levenskans. Bovendien heeft het MLB een ietwat agressief gezicht door de aanwezigheid van Karel Meganck.

Het MLB huldigt ook de politiek van de "aanwezigheid". Maar deze is wel enigszins anders gericht: MLB-ers zijn aanwezig op aktiekomites als individuen maar toch om MLB standpunten te verdedigen. Op deze wijze tracht ze een zekere greep te krijgen op het linkse gebeuren. Hun "toevallige" aanwezigheid bij het uitdelen van linkse pamfletten in Alma 2 kan daar een voorbeeld van zijn.

Waar het NSV eerder werkt op het sentiment zijn de linkse organisaties en aktiekomites veeleisender, mensen die daar aanwezig zijn moeten onafhankelijk en kritisch kunnen denken, steeds bewijzen dat ze iets in hun ideëenged hebben. En dit is ook een reden waarom links steeds zo verdeeld is.

Het MLB houdt intern ook trainingsdiskussies waar argumenten op tafel geworpen worden die door leden in andere discussies kunnen gebruikt worden. Op zichzelf niet negatief als dit steeds vrijwillig gebeurt maar toch steeds handig te gebruiken bij discussies met andersdenkenden die zulke gesprekstechnieken niet beheersen.

Eens de rollen omgekeerd zullen zijn en de NSV-ers de moed en de aanhang zullen hebben om linkse meetings te boycotten zal het te laat zijn, immers "rechts geeft regelmatig speldeprikken die rechtstreekse aanvallen zijn op een aantal demokratiese verworvenheden. Tot nu toe is het verzet minime geweest voor extreem rechts. Of dit zo zal blijven zal afhangen van de manier waarop de linkse beweging in de toekomst van zich af zal bijten."(3)

- (1) Dirk PERK, Het verhaal geweld van nieuw rechts, in: DE NIEUWE, 23 oktober 1983.
- (2) VERHOEVEN E., UYTTERHAGEN F., De kreet met de zwarte scharen, Masereelfonds, Gent, 1981, p. 20.
- (3) Ibid., p. 156.

Op donderdag 18 oktober organiseerde NSV-Antwerpen een avond in verband met de plaatsing van kernraketten. Dit in Aula 001 op het UFSIA. Sprekers waren een NATO-vertegenwoordiger, Karel Dillen (voorzitter Vlaams Blok) en de voorzitter van Voorpost. Dit bleek in het verkeerde keelgat te schieten.

De vereniging PAS (Progressieve Antwerpse Studenten) deed een oproep tot vreedzame blokkering. Twintig minuten voor acht vormden een 50-tal mensen een ketting voor de ingang van de zaal. Rond acht uur duwt en slaat het publiek, waaronder mensen met VMO-koppelriemen, zich door de mensenketen.

Negen uur: een knokploeg, die rond de ingang vertoefde, reageert op de vuilnisbakken die in de

zaal worden gesmeten, en valt de blokkeerders aan. Enkele betogers worden gewond, één beland in het ziekenhuis.

Vragen

Deze gebeurtenissen doen verschillende vragen rijzen.

Geweld rond informatieavonden of debatten blijkt ook op de Antwerpse Universiteit ingang te vinden. Waarom?

Eén mogelijk antwoord is dat het politiek monopolie van KVHV op de UFSIA doorbroken werd. Enkele jaren geleden zag men NSV verschijnen.

Hierop komt nu reactie van de mensen rond PAS, die pogen linkse en progressieve studenten bijeen te brengen en links op UFSIA aan bod te laten komen.

Een ander mogelijk antwoord is dat Ant (vervolg op p. 8)

(ADVERTENTIE)

ARMEN EN BENEN OVERHOOP? ROCKY HAALT ZE UIT DE KNOOP.

zweven als fred astaire en ginger rogers, bewegen als travolta en olivia newton john... dat kun je leren.

op maandag 14/11, woensdag 16/11, donderdag 17/11 start dansstudio rocky zijn nieuwe cursus: boogie, swing, en rock 'n roll

lessen: ma 21.30 tot 22.30 u. di 19.30 tot 20.30 u. do 20.30 tot 21.30 u.

prijs: 900 fr. voor 9 lessen inschrijving 1 uur vòòr de eerste les

ROCKY STAAT GRATIS TER BESCHIKKING VOOR FUIVEN EN T.D.'s

DANSSTUDIO ROCKY parijsstraat 11 3000 Leuven. 016/23 16 98 - 23 63 88. De eerste stap is de moeilijkste.

(vervolg van hiernaast)

de eigen informatie te onderdrukken door een personage uit te akteren of door te veel zelfkritiek (...) Ik wacht gewoon op het ritme van de dag, luister ernaar, en pas dan beweeg ik, op een manier die zowel 'past' bij mijn lichaam als bij mijn geest. De belangrijkste opdracht vanaf dat moment is te peilen naar de timing en de ruimte en die proberen te koördineren. Met ruimte bedoel ik zowel de scène, als het publiek, als mijn ritme. Maar het is vooral een intuïtief proces dat zeker niet gratis te noemen is in de zin van 'ik doe maar wat'."

Vergelijking

Een vergelijking dringt zich op. Kort maar goed: Reitz danst, Linke illustreert. Reitz danst een tijdelijk gevoel uit tot een concrete beweging — in theorie, omdat je zulks tijdens een voorstelling nooit echt weet. In praktijk vormt dit echter een ongripbaar geheel van persoonlijke (hermetische?) en abstracte ritmische patronen, wat boeit omdat je het werkproces erachter intuïtief aanvoelt. Des te meer interessant ook omdat dit proces evenredig is met het structureren van haar performance. Bij Linke heb je net het omgekeerde. Theoretisch wil ze een concreet, dwz. verhalend beeld opbouwen. In werkelijkheid is de achterliggende structuur bij haar evenzeer abstrakt, maar, in tegenstelling tot Reitz, niet aanvoelbaar: de bewegingen vloeien niet noodzakelijk-logisch uit elkaar voort; de structuur is een dramatische lijn, een thematiek die buiten de dans staat en voor de toeschouwer onduidelijk blijft. Deze ziet enkel pathos, enkel uitgebeelde gevoelens die onecht blijven aangezien ze niet in verband worden gebracht met een werkelijkheid binnen de dans. Hij zit aan te kijken tegen handelingen die overduidelijk expressie-simbolisch bedoeld zijn en daardoor ongelofwaardig overkomen: een worsteling met een badkuip, een

tapijt dat zich ontrolt maar iets anders moet voorstellen dan een tapijt. De bewegingen verliezen hun evidentie en betekenis omdat ze iets anders moeten betekenen dan wat ze schijnen. Die andere betekenis is echter niet te ontcijferen binnen de taal van de dans en wat concreet bedoeld was wordt zeer esoterisch.

Twee soorten expressie-nisme: bij Reitz is de 'Ausdruck' een creatieproces dat zich, uitgaande van momentane impulsen, uit in bewegingen zonder meer. Linke acteert een creatieproces waarbij de 'Ausdruck' een uitbeelden is, een kristallisering van vooraf vastgelegde ideeën, waarbij de ogenschijnlijke emotionaliteit van de dans moet zorgen voor een expressie-simbolisch vernisje.

Peter De Jonghe
Eric Vanhaeren

Dana Reitz: ik wacht gewoon op het ritme van de dag, luister ernaar, en dan beweeg ik. (foto Dayna Smith)

(vervolg naschrift van p. 2)

volgende drie specifieke eigenschappen: vormveranderingen naargelang de temperatuur (vormgeheugeneffect) en grote elasticiteit en specifieke geluidempings-eigenschappen.

In Technivisie (16 februari 1983 blz. 6) staat dat de metalen ontwikkeld in dit project hun toepassing vinden in structurele onderdelen o.a. voor de luchtvaartindustrie.

Wie is financierder? Bekaert NV. De aangehaalde link naar FN werd geciteerd in *Nationaal Research & Developprogramma inzake luchtvaart-aanverwante technologieën* (uitgave van het departement Wetenschapsbeleid, ressorterend onder de eerste minister). In de uitgave van 1980 staat er te lezen (blz. 7) dat inzake de ontwikkeling en uitwerking van de desbetreffende produkten (m.b.t. dit soort onderzoekingen) *FN haar industriële capaciteit kan bijdragen*. Dat was in 1980, maar ondertussen heeft Bekaert contracten afgesloten met de Franse militaire produktieus Aero-spatiale. In Knaack (3 november 1982) zegt Baron Bekaert dat in *ruil voor onze technologische inbreng, wij bij Aero-spatiale rotoronderdelen van de Dauphin (militaire helikopter) mogen uitvoeren*. Aero-spatiale brengt o.a. de Exocet AM-39-raket op de markt (remember the Falklands!), en verder nucleaire raketten (Pluton) enz...

Bekaert dient zich trouwens ook aan als de kandidaatkonstrukteur van de 155mm-houwtzer (kanon), die in staat is neutronenbommen af te vuren, en in het 100miljard wapenpakket, waartoe de regering onlangs besloot vervat zit.

Bessenen deze onderzoekers dat dit Proteusproject Bekaert mede op weg gezet heeft om zich in de militaire industrie te wagen?

Hebben ze er een zicht op dat hun onderzoeksresultaten via Bekaert in handen komen van de wapenreus Aero-spatiale?

Luc Vanheerentals

Hé William, ich hem iets goeies gevonden. 't Is nie de Kultuurraad van de Leivense Studenten, maar de Kultuurraad van de Levende Skeletten. Hahaha. Da's een goei, hé William? Godverdomme, de Gilbër. Dat moest er nog bijkomen. Gilbër, de oudste en tevens de lastigste Leuvense student. Oud-rijkswachter, voorzitter en enig lid van het Universitaire Paarse Kruis. Palesijnenvriend. William veegde wat speeksel van zijn mouw. Korea-veteraan, fabuleur en oud-lidwacht van kardinaal Van Roey. Ich gaan nie naar de betoeging zondach, ich zou veel te graag zien da ze hier een bom laten vallen op de Brok. Ich hem de dossesjes van de studentendokter gezien en ze hebben hier allemaal steffills.

Oef, de Brok. Gilbër, ik heb nu geen tijd. Ik moet even naar boven, naar het redaktielokaal van VERO. Een zinnetje van Arbeid Adel — in het Leuvense studentenwereldje kon je beter spreken van adel arbeid — ik ben een bejaarde, Mijn ideeën zijn niet zo fris, speelde door Williams hoofd. Een deur die plots opgaat. Op het VERO-lokaal was, zoals gewoonlijk, iedereen druk in de weer met druk in de weer te zijn. William, prof voor jou. Briefhoofd van het vice-rektoraat. Prof. M. Sabbe, voorzitter studentenaangelegenheden, verlang u te spreken op zijn kantoor in de universiteitshalle op... Dat heet dan gelukkig zijn. Met zijn onderzoek was hij blijkbaar dichter tot de ontknoping genaderd dan hij zelf vermoedde! De promotor-garantendoder werd in het-nauw gedreven door zijn eigenste graafwerk en had zijn relaties in werking gesteld. Sabbe ging hem hoogstwaarschijnlijk een heel homilie houden, schermen met de reputatie van de unief, hem afdreigen met een consilium abundi. Dat Sabbe zich tot zo'n louché zaakjes leende! Een geestelijke! En dan nog een teoloog! Vorhuizen kon er niet bij. Maar... al die beeldende kunsten bij Sabbe aan de wand? Was dat misschien geen overschot van kraken, smeergeld? Waarom was men het ontbrekende stuk van Van Eycks Lam Gods nooit bij de vice-reektor gaan zoeken? Was Sabbe zelf misschien niet de gezochte, een Dillinger in habijt? Hij kon toch maar beter, voor alle zekerheid, zijn knipmes meemenen.

...en daarom heb ik besloten een positief gevolg te geven aan uw verzoek dd. 17 oktober om, zoals u het noemt, te mogen trissen. Voor Vorhuizen het besefte, sloten de gekapitonnerde deuren zich terug achter hem en stond hij weer op straat. Had hij nu helemaal op een dood spoor gezeten, of was dit een subtiele handigheidje van de vice-reektor om zijn weerstandsvormogen te testen? In ieder geval waren er toch zekere overeenkomsten tussen het gelaat van Sabbe en de robotfoto: die hoornen bril montuur, die terugwijkende haarlijn... Even de krant koppen... Is 't nog altijd zestien frank? DELHAIZEDODER INGEREKEND: zie p. 3... De gerechtelijke politie van Molensloot is vandaag overgegaan tot arrestatie in de zaak van de vermoorde gerant... parket afgestapt... verlopen broer van professor Zonnebloem.

(ADVERTENTIE)

le vindt de adressen van de ASLK-gesellschaften in de Gouden Gids, rubriek "Banken"

**VERSTANDIGE STUDENTEN
OPENEN EEN ZICHTREKENING BIJ DE ASLK.**

Jan Stasstraat 14-16
Naamestraat 166
Fonteinstraat 73
Tiensestraat 216
Naamesteenweg 142, Heverlee
Naamesteenweg 163, Heverlee
Tervuursesteenweg 190-196, Heverlee
Tiensesteenweg 94, Heverlee

WILLIAM

William Vorhuizen, vast redakteur van het elke donderdag verschijnende studentenweekblad VERO, begon de moed te verliezen. Zijn speurtocht — je zou bijna van een *militair-wetenschappelijk onderzoek* kunnen spreken — naar de gedoktoerde Delhaize-killer begon van langs om meer op een long and winding road te lijken. Hij was naar de Hallen geweest om rektor De Somer aan de tand te voelen, maar verder dan een suppoost met andere meningen over het recht op informatie en het vrij verkeer van personen was William niet geraakt. Op de dienst Pers & Voorlichting daarentegen had men hem bedolven onder een stapel kiekjes van de Leuvense Mandarijnen. De last van al die minzame blikken, afgevuurd van onder die steeds weerkerende terugwijkende haarlijn annex hoornen bril bleek voor een verzwakte Vorhuizen echter te zwaar om te torsen; ter hoogte van de Delper (het laagste punt van Leuven, de zwaartekracht was er dus het grootst) had zijn schouder tas het begeven. Foto's, notitieboekje en de lange lijst met de lezingen die het professorenkorps de laatste maanden had pleegd waren in de goot beland. William had het hele hoopje daar ook laten liggen, want tot riooljournalistiek wou hij zich niet verlagen.

William Vorhuizen voelde zich gaandeweg zenuwachtiger worden. Nu, hij was in goed gezelschap, van zijn vriend de rijkswachter kon je net hetzelfde zeggen en waarschijnlijk voelden Woodward & Bernstein zich tijdens Watergate ook niet op hun gemak vooraleer ze die tip van Deep Throat kregen. Waarschijnlijk hadden ze, net zoals hij nu, de indruk geschaduwd te worden. Hij hoorde bijvoorbeeld al enkele straten lang dezelfde slende voetstap achter zich...

VORTHUIZEN

Werkgroep Voeding

**DE MAALTIJDSCHIJF
Vak 2: groente en fruit**

Met de wijzers van de klok volgen we de maaltijdschijf, de leidraad voor gezonde voeding. Groente en fruit, twee woorden voor het tweede grote vak. Maar wát voor woorden en wát voor voedingsmiddelen?

Als de jacht niets opleverde, leefden de zwerwers in de oudheid van hetgeen de natuur hun aan eetbaars schonk: bessen, vruchten en knollen. Ze vonden het zelfs zo lekker dat ze later zelf begonnen te zaaien, planten en kweken. Nu zijn we technologisch wel een hele stap verder, maar zonder groenten en fruit zouden onze maaltijden toch maar schraaltjes zijn.

De voorwaarde voor plaatsing in vak 2 is dat het produkt minstens 20 mg. vitamine C (per 4.200 kJ/ 1.000 kKal) van dat produkt oplevert. Voor voedingsvezel is, evenals bij Vak 1, de waarde 14 g. per 4.200 kJ aangehouden.

Buiten deze hormkriteria leveren groente en fruit nog volop andere vitaminen en mineralen. Groente en fruit hoort bij iedere maaltijd. Groente en fruit bij het ontbijt is misschien nieuw. Natuurlijk is het niet de bedoeling dat je 's morgens vroeg een rauwkostslaatie klaar-maakt. Vers fruit is ook een oplossing. Een glas vruchtesap, vers geperst is ook uitstekend. En een boterham beleggen met seizoenfruit of met plakken tomaat kost niet meer tijd dan jam smeren of kaas snijden. Variatie is er genoeg, want elk jaargetijde geeft weer een ander assortiment verse groenten.

Groenten en fruit leveren ook weinig energie: slankelijners knopen dit best in hun oren! Wist je ook dat het knabbelen van rauwe groenten en fruit uitstekend is voor het gebit: rauwkost is kauwkoek!

Ook in vak 2 hebben we een eerste en tweede voorkeurlijst. Alle soorten groenten en fruit (vers, blik of diepvries) zijn goed voor een eerste voorkeur. Als tweede voorkeur vermelden we bv. appelmoes, fruitcocktail op siroop, sinaasapp (kant en klaar gekocht), ...

De aanbevolen hoeveelheden voedingsmiddelen van dit lekker vak zijn voor groenten minimum 4 soeplepels. Voor een bladgroente (bv. spinazie) is dat 300 g, een koolsoort betekend 150g en een vaste groente (zoals prei of selder) ongeveer 200 g... Een deel van deze groente kan ook als sla of als broodbeleg (tomaat, radijs e.d.) worden gebruikt. Voor fruit bevelen we minstens 1 stuk per dag aan. Meer van dat alles mag zeker en is zelfs wenselijk.

Maar waarom een ganse uitleg als er bij de Werkgroep Voer nog een negental brochures of posters te wachten liggen. Kom eens langs op bureau C.02.02 (L. Van der Aa), boven Alma II (2de verd.) aan de kant van de E. Van Evenstraat 2 C.

We praten graag over groente en fruit, maar we eten ze nog liever!

